
643

Besluit van 16 december 2002 tot vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 5 van de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ (Besluit uitkering gemeenten Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ voor het jaar 2003)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, M. Rutte, van 18 november 2002, Directie Bijstand en Gemeentelijk Activeringsbeleid, nr. B&GA/BR&I/02/73053-b;

Gelet op artikel 5, tweede lid, van de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ;

De Raad van State gehoord (advies van 28 november 2002, nr. W.12.02.516);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, M. Rutte, van 13 december 2002, Directie Bijstand en Gemeentelijk Activeringsbeleid, nr. B&GA/BR&I/02/92820;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1 Begripsbepaling

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. de uitkering: de uitkering, bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ;
- b. gemeentelijke uitkeringslasten 2000: de volgens de jaaropgave, bedoeld in artikel 7, eerste lid, onder b, van de Regeling administratieve uitvoeringsvoorschriften Abw, loaw en loaz 1996, zoals deze regeling luidde voor inwerkingtreding van de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ, ten laste van een gemeente gebleven kosten, bedoeld in artikel 3 van de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ, in het jaar 2000, verminderd met de kosten van bijstand die is verleend met toepassing van artikel 63, tweede lid, van de Algemene bijstandswet, alsmede met de verstrekte rentedragende geldleningen en de ontvangen aflossingen op rentedragende geldleningen uit hoofde van de voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal in 2000 op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen, en vervolgens vermenigvuldigd met het aantal inwoners van 20 jaar en ouder van de gemeente op 1 januari 2002 gedeeld door het aantal inwoners van 20 jaar en ouder van de gemeente op 1 januari 2000;
- c. objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten: de objectieve gemeentelijke uitkeringskosten, bedoeld in artikel 6.

Artikel 2 Berekening uitkeringsbedrag en inwonertal gemeenten

1. Het bedrag van de uitkering wordt voor het jaar 2003 verschillend berekend voor gemeenten met:
 - a. 40 000 of minder inwoners;
 - b. meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners;
 - c. 60 000 of meer inwoners.
2. Voor de vaststelling van het aantal inwoners, bedoeld in het eerste lid, geldt als peildatum 1 januari 2002.
3. Het aantal inwoners wordt ontleend aan de statistiek «Bevolking der gemeenten in Nederland op 1 januari» van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Artikel 3 Berekening uitkeringsbedrag kleine gemeenten

Voor gemeenten met 40 000 of minder inwoners wordt het bedrag van de uitkering berekend aan de hand van de volgende formule:

$$UG = K : TK^{40\ 000} \times TB^{40\ 000}$$

waarbij:

- a. UG de uitkering aan de gemeente is;
- b. K de gemeentelijke uitkeringslasten 2000 zijn;
- c. $TK^{40\ 000}$ het totaal is van de gemeentelijke uitkeringslasten 2000 van gemeenten met 40 000 of minder inwoners;
- d. $TB^{40\ 000}$ het totale bedrag is dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan gemeenten met 40 000 inwoners of minder.

Artikel 4 Berekening uitkeringsbedrag middelgrote gemeenten

Voor gemeenten met meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners wordt het bedrag van de uitkering berekend aan de hand van de volgende formule:

$$UG = [(1 - M) \times (K : TK^{40\ 000-60\ 000}) + M \times (O : OT^{40\ 000-60\ 000})] \times TB^{40\ 000-60\ 000} \times C$$

waarbij:

- a. UG de uitkering aan de gemeente is;
- b. K de gemeentelijke uitkeringslasten 2000 zijn;
- c. $TK^{40\ 000-60\ 000}$ het totaal is van de gemeentelijke uitkeringslasten 2000 van gemeenten met meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners;
- d. $TB^{40\ 000-60\ 000}$ het totale bedrag is dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan gemeenten met meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners;
- e. M het aantal inwoners van de gemeente per 1 januari 2002 is, verminderd met 40 000 en vervolgens gedeeld door 20 000;
- f. O de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten zijn;
- g. $OT^{40\ 000-60\ 000}$ het totaal is van de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten van gemeenten met meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners;
- h. C de correctiefactor is die wordt berekend aan de hand van de formule die is opgenomen in de bijlage, welke onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 5 Berekening uitkeringsbedrag grote gemeenten

Voor gemeenten met 60 000 of meer inwoners wordt het bedrag van de uitkering berekend aan de hand van de volgende formule:

$$UG = (O : OT^{60\ 000}) \times TB^{60\ 000}$$

waarbij:

- a. UG de uitkering aan de gemeente is;
- b. O de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten zijn;

c. OT^{60 000} het totaal is van de objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten van gemeenten met 60 000 of meer inwoners.

d. TB^{60 000} het totale bedrag is dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan gemeenten met 60 000 of meer inwoners.

Artikel 6 Objectief verdeelmodel

De objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten worden vastgesteld aan de hand van het verdeelmodel dat is opgenomen in de bijlage, welke onderdeel uitmaakt van dit besluit.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2003 en vervalt met ingang van 1 januari 2004.

Artikel 8 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit uitkering gemeenten Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ voor het jaar 2003.

Lasten en bevelen dat dit besluit en de bijlage met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 16 december 2002

Beatrix

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
M. Rutte

Uitgegeven de *vierentwintigste* december 2002

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het zonder meer instemmend luidt.

NOTA VAN TOELICHTING

Inleiding

In de Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ (WFA) is in artikel 3 bepaald dat 75% van de in een kalenderjaar ten laste van de gemeente gebleven kosten van bijstand en uitkeringen verstrekt op grond van de Abw, IOAW en IOAZ door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) ten laste van 's Rijks kas aan haar wordt vergoed. Voor de kosten die niet voor vergoeding in aanmerking komen ontvangt een gemeente op grond van artikel 5 van de WFA van de Minister van SZW jaarlijks ten laste van 's Rijks kas een uitkering. Het bedrag van de uitkering wordt volgens bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels berekend aan de hand van het totale bedrag dat beschikbaar is voor de uitkeringen. In het onderhavige besluit worden regels gesteld voor de berekening van het bedrag van de uitkering voor het jaar 2003 voor de financiering van uitkeringslasten die niet op grond van artikel 3 van de WFA voor vergoeding in aanmerking komen.

Verdeelsystematiek 2003

In de toelichting op de WFA is aangegeven dat het de bedoeling is om, na een overgangperiode, het gebudgetteerde deel van de uitkeringslasten Abw, IOAW en IOAZ te verdelen op basis van een objectief verdeelmodel. Gemeenten ontvangen dan middelen voor de bekostiging van genoemde uitkeringen op grond van een set objectieve, niet of slechts in beperkte mate door gemeenten te beïnvloeden kenmerken.

Deze wijze van verdeling doet het meeste recht aan het uitgangspunt dat gemeenten die een relatief goed beleid voeren hiervoor in financieel opzicht worden beloond. In de toelichting op de WFA werd het volgende tijdpad voor invoering geschetst: om bij de start van het Fonds werk en inkomen (FWI) herverdeeleeffecten zo beperkt mogelijk te houden worden in 2001 de middelen voor het gebudgetteerde deel van de uitkeringslasten verdeeld op basis van het gemeentelijke aandeel in deze uitkeringslasten in 1998, het zogenoemde historische deel. Vervolgens worden de gemeentelijke budgetten in 2002 voor 50% gebaseerd op het historische aandeel (1999) en voor 50% op objectieve kenmerken. In 2003 vindt de verdeling volledig plaats op grond van objectieve kenmerken.

Onderzoek in opdracht van het ministerie van SZW heeft geresulteerd in een objectief verdeelmodel. Op econometrische gronden is een model ontwikkeld voor de grotere gemeenten en een model voor kleinere gemeenten. Deze modellen komen overigens in belangrijke mate met elkaar overeen.

Voor de grotere gemeenten (> 50 000 inwoners) voldoet het ontwikkelde model aan de belangrijkste eisen die aan een verdeelmodel moeten worden gesteld, namelijk:

- plausibiliteit: de gehanteerde variabelen geven tezamen een aanneembare verklaring van de objectieve bijstandsnood van gemeenten;
- transparantie: de werking van het model is ook voor niet-ingewijden inzichtelijk;
- beperkte herverdeeleeffecten: de verschillen tussen de modelmatig berekende uitkeringslasten en de feitelijke bijstandsuitgaven blijven binnen de perken.

Ondanks dat er een apart model is ontwikkeld voor de kleinere gemeenten wordt voor deze gemeenten niet voldaan aan de laatste eis. Bij een aanzienlijk aantal kleine gemeenten doen zich grote tot zeer grote

herverdeeeffecten voor die redelijkerwijs niet (geheel) aan het eigen gemeentelijk beleid kunnen worden toegeschreven.

Op grond van bovenstaande is voor het vergoedingsjaar 2002 in het overleg met de VNG ervoor gekozen een differentiatie aan te brengen in de verdeelsystematiek tussen drie categorieën gemeenten. De verdeel-systematiek voor het jaar 2002 was als volgt:

1. Voor gemeenten met minder dan 40 000 inwoners wordt de uitkering 2003 volledig gebaseerd op het historisch aandeel 2000.
2. Voor gemeenten met meer dan 60 000 inwoners wordt de uitkering 2002 voor 50% gebaseerd op het historische aandeel 1999 en voor 50% op het objectieve verdeelmodel.
3. Voor gemeenten tussen 40 000 en 60 000 inwoners wordt, afhankelijk van het aantal inwoners, een glijdende schaal tussen de historische en objectieve verdeelgrondslag gebruikt. Naarmate het inwonertal dichterbij 40 000 inwoners ligt nadert het deel van de uitkering dat gebaseerd is op het historische aandeel 1999 de 100%. Omgekeerd geldt dat naarmate het inwonertal dichterbij 60 000 inwoners ligt dit percentage afneemt naar 50%.

Voor het jaar 2003 geldt eenzelfde indeling in 3 categorieën gemeenten. Nieuw is evenwel de volledige toepassing van het objectieve verdeelmodel voor de grotere gemeenten. Bijgevolg wijzigt ook de verdeel-systematiek voor de middelgrote gemeenten.

De verdeelsystematiek voor het jaar 2003 luidt als volgt:

1. Voor gemeenten met minder dan 40 000 inwoners wordt de uitkering 2003 volledig gebaseerd op het historisch aandeel 2000.
2. Voor gemeenten met meer dan 60 000 inwoners wordt de uitkering 2003 volledig gebaseerd op het objectieve verdeelmodel, vermeld in bijlage 1 bij dit besluit.
3. Voor gemeenten tussen 40 000 en 60 000 inwoners wordt, afhankelijk van het aantal inwoners, een glijdende schaal tussen de historische en objectieve verdeelgrondslag gebruikt. Naarmate het inwonertal dichterbij 40 000 inwoners ligt nadert het deel van de uitkering dat gebaseerd is op het historische aandeel 2000 de 100%. Omgekeerd geldt dat naarmate het inwonertal dichterbij 60 000 inwoners ligt dit percentage afneemt naar 0%.

Bovenstaande driedeling betekent dat voor gemeenten met minder dan 60 000 inwoners wordt afgeweken van het eerder gememoreerde tijdspad voor de invoering van het objectief verdeelmodel. Gezien de omvang van de herverdeeeffecten wordt het niet verantwoord geacht het objectieve model toe te passen voor de kleinere gemeenten. Toepassing van het objectieve model zou er bovendien toe leiden dat voor gemeenten die forse negatieve herverdeeeffecten hebben de financiële prikkel verdwijnt. Tekorten boven de grens van 15% van het budget respectievelijk 6,81 euro per inwoner worden immers op grond van artikel 8 van de WFA volledig door het Rijk gecompenseerd. Overigens wordt niet uitgesloten dat op termijn ook voor de kleinere gemeenten overgeschakeld kan worden op een (gedeeltelijke) objectieve verdeling.

Berekening historische grondslag voor de uitkering (historische aandeel 2000, K:TK)

Voor het deel van de uitkering dat wordt gebaseerd op het historisch aandeel 2000 wordt gebruik gemaakt van het aandeel dat een gemeente in 2000 had in de totale ten laste van de (betreffende categorie) gemeenten gebleven kosten van bijstand en uitkeringen verstrekt op grond van de Abw, IOAW en IOAZ als bedoeld in artikel 3 van de WFA, exclusief de

verstrekke rentedragende geldleningen en de ontvangen aflossingen op rentedragende geldleningen uit hoofde van de voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal in 2000 op grond van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz). Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gemeentelijke jaaropgave over 2000.

Dit aandeel wordt gecorrigeerd voor de ontwikkeling van het aantal inwoners van 20 jaar en ouder in de periode 2000–2002. Hiermee wordt bereikt dat rekening wordt gehouden met de autonome groei in de bijstandsuitgaven als gevolg van een meer dan evenredige toename van de bevolkingsomvang in bepaalde gemeenten.

Berekening objectieve grondslag voor de uitkering (O:OT)

Voor het deel van de uitkering dat wordt gebaseerd op objectieve kenmerken wordt gebruik gemaakt van het objectieve verdeelmodel dat in bijlage 1 is opgenomen.

Met de leveranciers (met name het CBS) zijn afspraken gemaakt betreffende het verstrekken van de gegevens die nodig zijn voor het bepalen van het deel van de uitkering dat gemeenten ontvangen op grond van het objectieve verdeelmodel. In de bijlage bij dit besluit is een schema opgenomen waarin de data zijn omschreven die als objectieve factoren worden aangemerkt met vermelding van de leverancier en de data waarop de gegevens zijn gemeten (peildata). Indien aan een peildatum een gemeente wordt heringedeeld, dan zal het ministerie van SZW het aantal eenheden van de betreffende verdeelmaatstaf voor de nieuwe gemeente (her)berekenen op basis van de gegevens die bekend zijn van de gemeenten die bij de herindeling zijn betrokken. Mocht een gemeente met ingang van 2003 worden heringedeeld nadat de budgetten definitief zijn vastgesteld, dan zal achteraf het budget voor de nieuwe gemeente worden vastgesteld.

Glijdende schaal historisch/objectief voor gemeenten tussen 40 000 en 60 000 inwoners (M)

Door het hanteren van een glijdende schaal wordt bewerkstelligd dat er sprake is van een geleidelijke overgang van een verdeling op historische grondslag naar een verdeling op basis van objectieve kenmerken. Daarmee wordt voorkomen dat gemeenten van het ene op het andere jaar geconfronteerd worden met forse wijzigingen in de omvang van hun uitkering als gevolg van mutaties in de omvang van de bevolking van 20 jaar en ouder.

Naarmate het aantal inwoners dichterbij de 40 000 ligt zal een groter deel van de uitkering voor de gemeenten met een inwonertal tussen 40 000 en 60 000 inwoners worden gebaseerd op het historisch aandeel 2000; M nadert in dat geval de waarde nul. Omgekeerd nadert M de waarde één naarmate het aantal inwoners dichterbij 60 000 ligt.

Verdeling macrobudget over de drie groepen gemeenten

Het hanteren van drie verschillende verdeelsystemen voor drie categorieën gemeenten betekent dat de voor alle gemeenten tezamen beschikbare middelen, het macrobudget, over deze drie categorieën moet worden verdeeld. Deze verdeling wordt gebaseerd op het objectieve verdeelmodel. De daaruit voortvloeiende deelbudgetten per gemeentegrootteklasse worden verdeeld volgens de formules in artikel 3, 4 en 5. De formule in artikel 4 ter berekening van het deelbudget voor de middelgrote gemeenten bevat een correctiefactor. Deze correctiefactor is nodig om ervoor te zorgen dat het totaal van de berekende individuele gemeentelijke uitkeringen gelijk is aan de totale beschikbare middelen voor de middelgrote gemeenten.

De verdeling van het macrobudget op basis van het objectieve verdeelmodel doet recht aan het uitgangspunt dat (groepen van) gemeenten middelen ontvangen naar rato van hun objectieve behoefte. Nadeel zou kunnen zijn dat herverdeleffecten tussen groepen gemeenten optreden. Becijferingen met de beschikbare gegevens laten zien dat dit zich nauwelijks voordoet.

Cijfervoorbeeld

Ter illustratie van bovenstaande systematiek wordt een fictief cijfervoorbeeld gegeven. Allereerst wordt de berekeningsmethodiek voor de verdeling van het macrobudget over de drie categorieën gemeenten gedemonstreerd. Vervolgens wordt voor drie fictieve gemeenten, één uit elke categorie, de berekening van de uitkering getoond.

Om de deelbudgetten van de drie groepen gemeenten – gemeenten met meer dan 60 000 inwoners, gemeenten met minder dan 40 000 inwoners en de overige gemeenten – te bepalen moeten eerst aan de hand van objectieve factoren de budgetten van alle gemeenten worden berekend. Daarvoor worden naast het objectieve model voor de grote gemeenten ook het objectieve model voor de kleinere gemeenten gebruikt. De som van al deze budgetten zijn de totale objectief vastgestelde uitkeringskosten (OT). De som van de budgetten van de kleinere gemeenten is $OT^{40\ 000}$, van de grotere gemeenten is $OT^{60\ 000}$ en van de overige gemeenten is $OT^{40\ 000-60\ 000}$. Het totale bedrag dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan gemeenten met minder dan 40 000 inwoners ($TB^{40\ 000}$) wordt verkregen door $OT^{40\ 000}$ te delen door OT en dit quotiënt te vermenigvuldigen met het totale bedrag dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan gemeenten (TB). Ter illustratie kan het volgende fictieve voorbeeld worden gegeven: stel dat 2100 (mln euro's) over gemeenten moet worden verdeeld. Het aandeel van de kleinere gemeenten in het totaal van objectief vastgestelde uitkeringskosten is 0,2. Dan is voor de kleinere gemeenten als groep 420 (mln euro's) beschikbaar (zie tabel 1).

Tabel 1. Bepaling van budgetten van de drie groepen gemeenten

	macrobudget (TB)	aandeel in macrobudget o.b.v. objectieve factoren	deelbudget	
	2 100			
gemeenten > 60 000 inwoners		0,7	1 470	($TB^{60\ 000}$)
gemeenten < 40 000 inwoners		0,2	420	($TB^{40\ 000}$)
gemeenten 40 000 – 60 000 inwoners		0,1	210	($TB^{40\ 000-60\ 000}$)

Om de berekening van de budgetten per gemeente uit te leggen breiden we het fictieve voorbeeld uit met de introductie van drie gemeenten A, B en C. De gegevens van deze gemeenten staan in tabel 2 vermeld.

Tabel 2. Gegevens van gemeenten A, B en C en van alle gemeenten tezamen

	uitkeringslas- ten 2000	inwoners 2000	inwoners 2002	uitkeringslas- ten 2000 gecorrigeerd	objectief vastge- stelde kosten	
alle gemeenten	2 500			2 550	(TK)	2 000 (OT)
gemeenten > 60 000 inwoners				1 811	($TK^{60\ 000}$)	1 400 ($OT^{60\ 000}$)
gemeenten < 40 000 inwoners				497	($TK^{40\ 000}$)	400 ($OT^{40\ 000}$)

	uitkeringslas- ten 2000	inwoners 2000	inwoners 2002	uitkeringslas- ten 2000 gecorrigeerd		objectief vastge- stelde kosten	
gemeenten 40 000–60 000 inwoners				242	(TK ^{40 000– 60 000})	200	(OT ^{40 000– 60 000})
gemeente A (> 60 000 inwoners)	80	120 000	122 000	81,3		75	
gemeente B (< 40 000 inwoners)	5	10 000	10 000	5,05			
gemeente C (40 000–60 000 inwoners)	25	43 000	43 500	25,3		27	

Om het budget van *gemeente A* te bepalen moet rekening worden gehouden met de differentiatie in de verdeelsystematiek tussen de drie categorieën gemeenten. Gemeente A hoort tot de grotere gemeenten en de uitkering wordt voor 100% gebaseerd op het objectieve verdeelmodel. De berekening van het objectieve deel is als volgt: eerst wordt het aandeel in het totale objectieve budget van grotere gemeenten bepaald ($75/1400 = 0,0536$). Uitgaande van het budget van de grotere gemeenten (1470) betreft dit aandeel 78,8 (mln euro's).

De uitkering van *gemeente B* wordt geheel via het historische deel bepaald. Eerst wordt het bedrag aan uitkeringslasten van 2000 opgehoogd vanwege de groei van de gemeentelijke bevolking: $5 \times 10\ 100/10\ 000 = 5,05$ (mln euro's). Het aandeel in de totale (gecorrigeerde) uitkeringslasten van de kleinere gemeenten is $5,05/497 = 0,01$. Om de uitkering voor gemeente B te verkrijgen moet dit aandeel vermenigvuldigd worden met het beschikbare bedrag voor uitkeringen aan kleinere gemeenten: $0,01 \times 420 = 4,3$ (mln euro's).

De berekening van de uitkering voor *gemeente C* wordt gecompliceerd door het feit dat voor de gemeenten met een inwonertal tussen de 40 000 en 60 000 een glijdende overgang (M) tussen de methodiek voor de kleinere gemeenten (historische kostenaandelen) en grotere gemeenten (objectieve factoren) geldt.

Aangezien gemeente C (per 1-1-2002) 43 500 inwoners heeft, bedraagt M: $3500/20\ 000 = 0,175$.

Het aandeel van gemeente C in de totale gecorrigeerde uitkeringslasten van de middelgrote gemeenten bedraagt $25,3/242 = 0,1045$. Het aandeel van gemeente C in het totale objectieve budget van de middelgrote gemeenten bedraagt $27/200 = 0,135$.

De ongecorrigeerde uitkering van gemeente C wordt als volgt berekend: $[(1-0,175) \times 0,135 + 0,125 \times 0,1045] \times 210 = 23,07$ (mln euro).

Om er zorg voor te dragen dat de aldus berekende uitkeringen van alle gemeenten in de klasse van middelgrote gemeenten tot het voor deze groep gemeenten beschikbare bedrag optelt, dient de berekende uitkering gecorrigeerd te worden met de factor uit artikel 4 (zie ook de bijlage bij dit besluit). Toepassing van de correctiefactor zal er toe leiden dat de uiteindelijke uitkering voor gemeente C enigszins zal afwijken van 23,07 (mln euro's).

Dit besluit is conform artikel 5, derde lid van de WFA aan beide kamers der Staten-Generaal voorgelegd.

Dit besluit is van toepassing op het vergoedingsjaar 2003.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
M. Rutte

OBJECTIEF VERDEELMODEL

Bij de berekening van de uitkeringsbedragen voor gemeenten met meer dan 40 000 inwoners (artikelen 4 en 5) wordt gebruik gemaakt van objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten. De objectieve gemeentelijke uitkeringskosten worden, op grond van artikel 6, vastgesteld aan de hand van een verdeelmodel, het zogenoemde objectief verdeelmodel. Dit objectief verdeelmodel is opgenomen in deze bijlage.

De objectieve uitkeringskosten van gemeenten met meer dan 40 000 inwoners worden vastgesteld met behulp van tien verdeelmaatstaven met bijbehorende bedragen.

Onderdeel A van deze bijlage geeft informatie over de verdeelmaatstaven:

- een beschrijving van de verdeelmaatstaven;
- de bron die per gemeente het aantal eenheden per verdeelmaatstaf levert (onder eenheid wordt de meeteenheid verstaan waarin de verdeelmaatstaf wordt uitgedrukt, zoals percentage, aandeel, e.d.)¹;
- het peiljaar waarop dit aantal betrekking heeft.

In onderdeel B worden de bedragen per verdeelmaatstaf vermeld.

Berekeningswijze objectief vastgestelde gemeentelijke uitkeringskosten

Het bedrag aan objectief vastgestelde uitkeringskosten van een gemeente wordt verkregen door eerst de kosten per hoofd van de gemeentelijke bevolking (van 20 jaar en ouder) te bepalen en daarna deze kosten te vermenigvuldigen met het aantal inwoners van de gemeente van 20 jaar en ouder.

De kosten per hoofd worden berekend door het aantal eenheden per verdeelmaatstaf voor die gemeente te vermenigvuldigen met het bedrag per eenheid. Als bijvoorbeeld de bevolking van gemeente X voor 28,2 procent bestaat uit inwoners met een laag inkomen, dan wordt dit getal (28,2: het aantal van de eenheid) vermenigvuldigd met – het in de tabel van onderdeel B bij deze verdeelmaatstaf genoemde bedrag van – 25,974 euro's. Zo wordt voor elke verdeelmaatstaf het voor gemeente X geldend aantal eenheden vermenigvuldigd met het bijbehorende bedrag per eenheid. De optelling van al deze bedragen geeft, met de toevoeging van een basisbedrag, de objectief vastgestelde uitkeringskosten per inwoner (van 20 jaar en ouder) van gemeente X.

Het basisbedrag is het bedrag dat voor iedere gemeente met meer dan 40 000 inwoners dezelfde waarde heeft. Deze waarde is op dezelfde wijze berekend als de bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaven.

A. Verdeelmaatstaven

Het schema geeft de verdeelmaatstaven weer en de factoren op basis waarvan de eenheden van die verdeelmaatstaven worden vastgesteld. Zo staat bijvoorbeeld niet alleen de verdeelmaatstaf «lage inkomens» vermeld, maar ook «personen met inkomen» om het aantal in de bij deze verdeelmaatstaf behorende eenheid, «het percentage van inwoners met inkomen» te kunnen uitdrukken.

¹ In de tabel die in onderdeel B is opgenomen staan de eenheden tussen haakjes vermeld.

Naam variabele	Omschrijving	Peildatum	Bron
Gemeentecode	De bijbehorende code van de gemeente	1 januari	CBS (Statline)
Inwonertal	Het aantal inwoners	1 januari	CBS (Statline)
Inwoners tussen 20 en 65 jaar	Her aantal inwoners van 20 t/m 64 jaar	1 januari	CBS (Statline)
Inwoners vanaf 65 jaar	Het aantal inwoners van 65 jaar en ouder	1 januari	CBS (Statline)
Regionaal klantenpotentieel	Het aantal potentiële klanten dat een woonkern van een gemeente aantrekt uit alle woonkernen binnen een straal van 60 km rondom de eigen woonkern, met inbegrip van die woonkern zelf.	1 januari	CBS (Statline)
Lage inkomens	Het aantal personen met 52 weken inkomen in het 2e, 3e en 4e deciel van de landelijke verdeling van het besteedbaar inkomen	verslagjaar	CBS (Statline / RIO)
Personen met inkomen	Totaal aantal personen met 52 weken inkomen behorend bij de 10%-groepen van de landelijke verdeling van het besteedbaar inkomen		CBS (Statline / RIO)
Eenouderhuishoudens	Het aantal eenouderhuishoudens	1 januari	CBS (Statline)
Verhuizingen	Totaal aantal personen dat uit de gemeente is vertrokken en zich elders binnen Nederland heeft gevestigd		CBS (Statline)
Allochtonen	Alle personen van wie minstens één ouder in het buitenland is geboren	1 januari	CBS (Statline)
Vrouwelijke inwoners 25–29 jaar	Het aantal vrouwen vanaf 25 t/m 29 jaar	1 januari	CBS (Statline)
Totale beroepsbevolking	Aantal personen behorend tot de beroepsbevolking	verslagjaar	CBS (Statline)
Werkzame beroepsbevolking	Aantal personen behorend tot de werkzame beroepsbevolking	verslagjaar	CBS (Statline)
Omgevingsadressendichtheid	Het gemiddeld aantal adressen per km ² dat een adres in zijn omgeving heeft. Als omgeving van een adres wordt een cirkel aangehouden van 1 km rondom dat adres	1 januari	CBS (Statline)
Huurwoningen	Het aantal huurwoningen (incl. sociale huurwoningen)	1 januari	VROM
Woningaanbod	Totaal aantal woningen	1 januari	VROM
Arbeidsongeschikten	Het aantal uitkeringen op grond van de WAO	31 december	CBS

Toelichting

1. Bij de vaststelling van de objectieve gemeentelijke uitkeringskosten, bedoeld in artikel 6, worden de verdeelmaatstaven gehanteerd die hierboven zijn omschreven.
2. Bij de vaststelling van de objectieve gemeentelijke uitkeringskosten stelt Onze Minister zo nodig het aantal eenheden per verdeelmaatstaf voor de gemeente vast. Voorzover bij een verdeelmaatstaf een bron is vermeld, kan Onze Minister het aantal eenheden ontleenen aan een opgave van het vermelde orgaan of de vermelde instantie.
3. De vaststelling van het aantal eenheden per verdeelmaatstaf voor een gemeente geschiedt naar de toestand op 1 januari 2002, tenzij een andere peildatum bij een verdeelmaatstaf is vermeld. In dat geval geschiedt de vaststelling naar de toestand op deze datum.
4. Indien op grond van punt 3 een peildatum moet worden gehanteerd die ligt vóór de datum van instelling van de gemeente of vóór de datum waarop de grenzen van de gemeente zijn gewijzigd, stelt Onze Minister het aantal eenheden vast op basis van een redelijke schatting van de toestand zoals die op de peildatum zou zijn geweest als de instelling of de wijziging op die datum reeds was ingegaan.
5. Bij vaststelling van het aantal eenheden per verdeelmaatstaf gaat Onze Minister uit van de op het moment van vaststelling door het parlement goedgekeurde indeling van gemeenten voor 2003. Bij verandering van de gemeentelijke indeling voor 2003 na het moment van vaststelling stelt Onze Minister voor de nieuwe gemeenten het aantal eenheden vast op basis van een redelijke schatting van de toestand zoals die op het moment van vaststelling zou zijn geweest als de instelling of de wijziging op die datum reeds was ingegaan.

B. Bedragen per eenheid voor gemeenten met 40 000 of meer inwoners

Tabel Bedragen per eenheid van de verdeelmaatstaf voor de 40 000+ gemeenten

Verdeelmaatstaf	Gewicht in €
1. Lage inkomens (in % van de personen met inkomen)	25,974
2. Eenouderhuishoudens (in % van inwoners 20-64 jaar)	50,950
3. Verhuizingen (vertrek per 100 inwoners)	14,770
4. Arbeidsongeschikten (in % van inwoners 20-64 jaar)	- 16,250
5. Totaal allochtonen (in % van alle inwoners)	2,743
6. Vrouwen 25-29 jaar (in % van inwoners 20-64 jaar)	35,601
7. Huurwoningen (in % van alle woningen)	3,058
8. Werkzame beroepsbevolking (in % totale gemeentelijke beroepsbevolking)	- 23,908
9. Regionaal klantenpotentieel (x 1000 klanten)	0,130
10. Omgevingsadressendichtheid (aantal adressen per km ²)	- 0,0271
Basisbedrag	1 346,4965

C. Correctiefactor middelgrote gemeenten

In het geval van gemeenten met meer dan 40 000 en minder dan 60 000 inwoners moet de uitkering – conform artikel 4 – gecorrigeerd worden met de factor C. Deze correctiefactor is nodig om aan de randvoorwaarde te voldoen dat de som van de uitkeringen aan de middelgrote gemeenten gelijk moet zijn aan het totale bedrag dat beschikbaar is voor de uitkeringen aan deze gemeenten.

De correctiefactor wordt aan de hand van de volgende formule berekend:

$$C = \frac{1}{1 + \sum_i M_i \left(\frac{O_i}{OT} - \frac{K_i}{TK} \right)}, \text{ waarbij } i \in \{ \text{middelgrote gemeenten} \}.$$